

Ақша нарығының индикаторлары бойынша жұмыс тобының 9-шы отырысының хаттамасы (MMWG)

2021 жылғы 19 қараша

2021 жылғы 19 қарашада Алматы қаласында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі (ҚРҰБ), Еуропалық қайта құру және даму банкі (ЕҚДБ), «Қазақстан қор биржасы» АҚ (ҚҚБ), Екінші деңгейдегі банктер (ЕДБ), «Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы» ЗТБ өкілдерінің қатысуымен Ақша нарығының индикаторлары бойынша жұмыс тобының (бұдан әрі – Жұмыс тобы) 9-шы отырысы өтті.

Күн тәртібіне сәйкес отырыс барысында мына мәселелер талқыланды:

I. ҚҚБ TONIA композиттік индикаторы (TONIA Compounded Indicators) туралы презентацияны ұсынды.

1. ҚҚБ MMWG қатысушыларына LIBOR тоқтатылған күндері, сондай-ақ LIBOR балама мөлшерлемесі туралы хабарлады.
2. ҚҚБ ақша нарығының индекстеріне және ақша нарығының индикаторларына шолуды ұсынды.

II. ЕҚДБ LIBOR көшудегі соңғы өзгерістерді ұсынды.

1. ЕҚДБ MMWG қатысушыларына жақында SOFR (Secured Overnight Financing Rate, овернайтпен қамтамасыз етілген қаржыландыру мөлшерлемесі) қабылдау процесін жеделдету туралы хабарлады.
2. ЕҚДБ тәуекелсіз мөлшерлемелер туынды қаржы құралдары (Risk Free Rates, RFR) нарығындағы өтімділікті арттыру бойынша графиктерді ұсынды.
3. ЕҚДБ Балама референттік мөлшерлемелер жөніндегі комитеттің (Alternative Reference Rates Committee, ARRC) SOFR мерзімді мөлшерлемелерін пайдалану бойынша ұсынымдарын ұсынды.

III. ЕҚДБ TONIA байланған нарықтың даму кезеңдерін ұсынды.

1. ЕҚДБ Қазақстанның ақша нарығын дамыту кезеңдерін ұсынды:
 - (1) тәуекелсіз овернайт мөлшерлемесін (Risk-Free Overnight Rate) құру,
 - (2) TONIA пайдалануды ілгерілету,
 - (3) овернайт индексінің своптар нарығын (Overnight Index Swaps Market) құру.
2. ЕҚДБ TONIA құрама мөлшерлемелері (TONIA Compounded Rates) мен TONIA композиттік индексі (TONIA Compounded Index) арасындағы айырмашылықты және оларды қолдануды талдады.
TONIA құрама мөлшерлемелері мен композиттік индекстерін жариялау нарық қатысушыларына жарияланған базистік кезеңдер үшін пайыздық мөлшерлемелер бойынша пайда серпінін бақылауға мүмкіндік береді және TONIA өнімдерінің бағасын белгілеуге көмектеседі.

TONIA композиттік индексі төмендегі формулада көрсетілгендей, TONIA индексінен әр нақты кезеңдегі белгілі бір күндер саны үшін TONIA құрама мөлшерлемесін есептеу арқылы TONIA индекстелген әртүрлі өнімдер бойынша мөлшерлемелерді есептеудің оңтайлы әдісі болады.

$$TONIA \text{ Compounded Rate}_{period} = \left[\frac{TONIA \text{ Index}_{End \text{ period}}}{TONIA \text{ Index}_{Start \text{ period}}} - 1 \right] \times \frac{365}{T}$$

Құрама TONIA (Compounded TONIA) овернайт мөлшерлемесіне қарағанда аз құбылмалы (құбылмалылық 2021 жылғы мамырда ЕДБ сауалнамасында негізгі проблема деп аталды).

Баға белгілеу формуласында жаңадан жарияланған TONIA композиттік индексі қолдану деректерді күрделі басқаруды қажет етпей, нақты пайыздық мөлшерлеменің қарапайымдылығы мен ашықтығын қамтамасыз етеді.

TONIA пайдалануды қолдауға арналған кез келген АТ-әзірлемелер SOFR пайдалануды қолдауға арналғанмен бірдей болады.

IV. ЕҚДБ TONIA байланған алғашқы шығарылымды ұсынды.

1. ЕҚДБ алғашқы TONIA Compounded Index Bond облигациясын шығарды. ЕҚДБ купондық мөлшерлемені (coupon rate) есептеу үшін мына формуланы ұсынды:

$$\text{Coupon rate}_{3-months} = \text{TONIA Compounded Rate}_{3-months} + \text{"Issuance Spread"}$$

Мұнда TONIA құрама мөлшерлемесі кезең үшін мынадай болып есептеледі:

$$TONIA \text{ Compounded Rate}_{3-months} = \left[\frac{TONIA \text{ Index}_{End}}{TONIA \text{ Index}_{Start}} - 1 \right] \times \frac{365}{T}$$

егер TONIA индексі қол жетімді болмаса:

$$TONIA \text{ Compounded Rate}_{period} = \left[\prod_{i=1}^d \left(1 + \frac{TONIA_i \times n_i}{365} \right) - 1 \right] \times \frac{365}{T}$$

TONIA композиттік индексі пайдалана отырып есептелген, күнтізбелік 14 күн lookback кезеңі мен TONIA құрама мөлшерлемесі қарыздың негізгі сипаттамалары болып табылады.

V. ЕҚДБ TONIA туынды құралдарда пайдалану бойынша, Overnight Index Swap (OIS) нарығын дамыту бойынша және OIS нарығын теңгемен дамытудың артықшылықтары бойынша, сондай-ақ OIS нарығын құру процесі бойынша ақпаратты ұсынды.

1. LIBOR кезең-кезеңмен бас тартуға байланысты OIS SOFR, SONIA немесе ESTR келісімшарттары үшін своп нарығы қосымша индекс ретінде өсуде. Тиісінше, пайыздық туынды құралдардың басқа түрлерімен салыстырғанда OIS келісімшарттарының пайдасына жаһандық трендке сәйкес келу үшін TONIA негізделген OIS нарығын овернайт индексі ретінде дамыту жоспарлануда.
2. ЕҚДБ OIS нарығы банктердің кредит беру қабілетін арттыруға, ақша-кредит саясатының трансмиссиясын жақсартуға, Үкіметке неғұрлым тиімді мөлшерлемелер бойынша борыштық портфельді өтеу мерзімін ұзартуға, банк активтерін, міндеттемелерін басқаруды және банктердің өтімділігін жақсартуға ықпал ететіндігімен қажет екенін атап өтті.
3. ЕҚДБ OIS нарығын құрудың алғашқы қадамы OIS келісімшартының белгіленген бөлігін анықтау үшін нарық қатысушылары пайдаланатын OIS қисығының болуы екенін хабарлады. OIS қисығы – қисықтың мерзімі бойынша күрделі овернайт мөлшерлемесіне қатысты олардың үміттері бойынша банктердің орташа баға белгілеу қисығы.
4. ЕҚДБ сондай-ақ KZT IOS Convention ұсынды.

VI. MMWG кезекті отырысын өткізу туралы.

1. Тараптар жұмыс тобының келесі отырысын 2022 жылдың бірінші жартысында өткізуге келісті.
2. Келесі отырысты өткізудің нақты мерзімдері мен орны қосымша келісіледі.